

کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» منتشر شد

کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» گفتارهایی تفسیری از استاد شهید آیت‌الله سید محمدباقر صدر منتشر شد.

کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» گفتارهایی تفسیری از استاد شهید آیت‌الله سید محمدباقر صدر منتشر شد.

به گزارش خبرنگار مهر، کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» گفتارهایی تفسیری از استاد شهید آیت‌الله سید محمدباقر صدر است. وی این درس‌ها را پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران و بنا بر ضرورت‌های پیش‌آمده در عرصه سیاسی اجتماعی عراق و جهان اسلام ارائه کرد. شهید صدر دو روز در هفته (سه‌شنبه و چهارشنبه) درس خارج فقه خود را تعطیل کرد و به جای آن به موضوع تفسیر قرآن کریم پرداخت.

هدف از این سخنرانی‌های عمومی تقویت ارتباط رهبری دینی و مردم و ایجاد زمینه آگاهی بخشی و روشنگری از سوی مرجعیت بود. اساتید و طلاب حوزه‌های علمیه و همچنین عموم مردم از این سخنرانی‌ها استقبال کردند و نوارهای آن به شکلی بی‌سابقه تکثیر و در میان مردم منتشر شد.

با وجود اینکه مخاطب این سخنرانی‌ها تنها طلاب درس خارج نبودند، محتوای این دروس همچون سایر آثار استاد شهید آیت‌الله سید محمدباقر صدر از اتقان و نوآوری ویژه‌ای برخوردار است. محور اصلی در این گفتارهای تفسیری سنت‌های تاریخی در قرآن کریم است که شهید صدر به ژرفا و فراگیری شگفتی به آن می‌پردازد، اما این کتاب بیش از آنکه کتابی درباره سنت‌های تاریخی باشد، در واقع بیانگر روشی نو و بی‌سابقه برای تفسیر موضوعی است که شهید صدر خود آن را روش استنتاج نامیده است؛ روشی که او با پی‌ریزی آن سطح پژوهش‌های علمی در این عرصه را به مرحله‌ای جدید وارد می‌کند.

کتاب «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» در سه فصل تنظیم شده است:

فصل اول: درآمدی بر روش تفسیر موضوعی؛

فصل دوم: پیاده‌سازی روش در نظریه سنت‌های تاریخی؛

فصل سوم: بررسی مصادیقی نظریه در موضوع رابطه دین با تاریخ و جامعه.

شهید صدر در تعریف تفسیر موضوعی و تبیین تفاوت آن با تفسیرهای مرسوم می‌گوید: «مفسر جزئی نگر معمولاً نقشی سلبی در تفسیر دارد؛ او متن قرآنی معینی، برای مثال یک آیه یا بخشی قرآنی را بدون هیچ پیش‌فرض و اندیشه‌ای در نظر می‌گیرد و می‌کوشد مدلول قرآنی آن را در پرتو مفهوم الفاظ و توجه به قرینه‌های متصل و منفصلی که می‌یابد تعیین کند، اما مفسر وحدت‌بخش و موضوع‌محور، برخلاف آن رویه، فعالیت خود را از متن آغاز نمی‌کند؛ بلکه او ابتدا واقعیت‌های زندگی را می‌بیند و نظرش را بر یکی از موضوع‌های اعتقادی یا اجتماعی یا هستی‌شناسانه متمرکز می‌کند، مشکلاتی را که تجربیات اندیشه‌انسانی درباره آن موضوع طرح کرده و نیز راه‌حلی که تفکر بشری ارائه نموده و همچنین پرسش‌ها و نارسایی‌هایی را که تجربه‌های تاریخی بروز داده، به خوبی فرامی‌گیرد و سپس به متن قرآن رجوع می‌نماید؛ نه به این منظور که در برابر متن قرآن فقط نقش شنونده و ثبت‌کننده را بازی کند، بلکه با این هدف که موضوعی آماده و آکنده از انبوهی از افکار و مواضع بشری را در محضر قرآن مطرح کند و با آن به صورت سؤال و جواب به گفت‌وگو بپردازد.»

بنابراین، هدف تفسیر وحدت‌بخش و موضوع‌محور، تبیین دیدگاه قرآن و به تبع آن اسلام، در یکی از موضوع‌های زندگی یا هستی است. بنابراین دستاوردی که از فرایند تفسیر موضوعی به دست می‌آید، نظریه‌ای قرآنی درباره یکی از موضوعات بزرگ و اساسی حیات بشری است.

شهید صدر سپس با ترجیح رویکرد موضوع‌محور، سعی می‌کند این روش را در موضوع «سنت‌های تاریخی در قرآن کریم» پیاده کند و با بررسی ابعاد گوناگون این موضوع و تبیین ویژگی‌ها و انواع سنت‌های تاریخ در قرآن، نظریه‌ای

قرآنی را در این عرصه به دست دهد. شهید صدر در فصل دوم کتاب به این پرسش ها پاسخ گفته است:

آیا در بینش قرآن، تاریخ بشری سنت هایی دارد؟

آیا سنت ها و قوانینی هست که بر مسیر و حرکت و تحولات تاریخ حاکم باشد؟

این سنت ها کدام است؟

تاریخ بشر چگونه آغاز شد، بالید و تحول یافت؟

عوامل اصلی در نظریه تاریخ چیست؟

نقش انسان در حرکت های تاریخ چیست؟

جایگاه وحی آسمانی و نبوت در عرصه اجتماعی کجاست؟

شهید صدر سپس به بررسی یکی از مهم ترین مصادیق سنت های تاریخی در قرآن، یعنی دین و رابطه آن با جامعه و تاریخ می پردازد. او دین را افزون بر قانون، یکی از سنت های تاریخی می داند و با دسته بندی سنت ها، آن را در دسته سنت های کوتاه مدت چالش پذیر قرار می دهد.

شهید صدر در فصل پایانی یکی از مهم ترین مباحث جامعه شناسی خود را مطرح می کند و فهم دین را بدون فهم جامعه و عناصر آن نادرست می داند. در دیدگاه شهید جامعه از سه عنصر تشکیل می شود: انسان، زمین و روابط و مناسبات.

این مجموعه گفتارها پیش تر در کتاب پژوهش های قرآنی با دیگر نوشته های قرآنی شهید صدر به چاپ رسیده بود که اینک در ایام گران قدر ماه مبارک رمضان، با ویرایش و تحقیق دوباره به طور مجزا، در قطع رقعی و در ۲۴۷ صفحه، با عنوان «سنت های تاریخی در قرآن کریم» توسط پژوهشگاه تخصصی آیت الله شهید صدر منتشر و روانه بازار کتاب شده است.

برای خرید این کتاب با ۲۵ درصد تخفیف ویژه ماه مبارک رمضان و ارسال رایگان به سراسر کشور به غرفه مجازی پژوهشگاه مراجعه کنند.